

cască, câtă și pentru cei de confesiunea luterană, calvină, protestantă, unitară și cea israelită, de către respectivii cătcheți în localitățile respectivele școle. Diarul clerical „Magyar Allam“, atacă pe ministrul din cauza acestui ordin, învinovățându-l, că vrea să decatoalizeze școlile și pune întrebarea, că ore câte vre-unu directoru de școlă să eșecute porunca ministrului, fără ordinul autorităților bisericesti și că ore episcopii catolici voru incuviința ca în școlile lor să se propovăduiească eresia?

Serbarea zilei de 10 Mai în București. Se zice, că la a 25-a aniversare dela urcarea regelui Carolu pe tronul României, curtea din Viena va fi reprezentată la serbările ce se voru da din acest incident prin arhiducele *Albrecht*. — Cu această ocaziune se voru afla în București și unu mare număr de corespondenți ai ziarelor din Viena și Berlinu.

Programul manevrelor militare din acestu anu cu privire la Ardealu este următorul: Divizia a 16-a a corpului de armată 12, își va ține exercițiile în jurul Tergu-Mureșului; diviziunea de infanteria 35 în jurul Deșului, ăr exercițiile finale ale armatei comune, la cari voru lua parte și câteva trupe de honvedu, se voru ține în jurul Reghinului săsescu; aceste exerciții se voru termina în 15 Septembrie.

„Rodna vechi“, societate de imprumut și păstrare pe acțiuni în Rodna vechi, a realizat în decursul anului trecut unu câștigu de 708 fl. 19 cr., dintre cari 640 s'au împărțit ca dividende de 8% după capitalul acționar de 8000 fl., ăr restul s'a adausu la fondul de rezervă, care face 455 fl. 51 creșțari.

Nonle alegeri pentru cameră în România. Conform unui decretu regal din 26 Februarie, apărutu în *„Monitorul Oficial“*, colegiile electorale pentru alegerea deputaților viitorei adunări sunt convocade pentru zilele de 9, 10 și 11 Aprilu v.

Recunoștință ministerială. Ministrul de comerț și comunicațiune Baross Gabor, în semn de recunoștință, a laudat pe aceia din personalul căilor ferate maghiare, cari cu prilejul zăpezii mari din ierna acesta au desvolat unu muncă laudabilă în interesul comunicațiunii căilor ferate.

Recensementul populațiunii în Mișcolțu a datu următorul rezultat: suma locuitorilor face 30,441. După confesiune: 11,654 rom. cath.; 9347 ev. ref.; 2139 ev. aug.; 6600 israeliti; 633 gr. cat. și 68 gr. or.

Milanu și Garașaninū.

O senzațiune lesne de pricepută a prinuinitu nu numai în Sărbia dăr și peste hotarele ei, o scrisore adresată de Regele Milanu, unuia din foștii săi prim-miniștri, scrisore deschisă, publicată de tôte ziarele și prin care d. Garașaninū e acusat de nimicu mai puțin decatu de asasinatū, mai multu, de două asasinate! Cërta dintre Regele Milanu și șeful partidului progresist sărbu e mai vechiă, ea pare aș trage originea din neînțelegeri asupra spinosei afaceri divortului și a situațiunii create Reginei prințensulu.

In scrisorea de care vorbimū, după ce Regele Milanu face aspre recriminări d-lui Garașaninū, care „ar voi să-și refacă o virginitate politică pe socotela lui“, zice:

„Mai bine ai fi tăcutū, căci în biografia d-tale politică și pe steagulu, pe care-l fălăi, este unu punctu misteriosū, a cărui lămurire ar fi mai interesantă pentru istoria Sărbiei decatu scrierile fantastice, cu cari își treci vremea. Repetū, că a fostu o mare îndrăsnelă din partea d-tale d'a nu considera, că eu, ca suveranu alu d-tale nu ț-am cerutū lămuriri asupra faptului, cum s'a întâmplatū că după atentatū săvârșitū împotriva mea în catedrală de cătră femeia Elena Marcovicū, acestă femeie și complicea ei au muritū amândou în temniță, una sugrumată, alta înăbușită?...“

E unu capitolu întunecosū din istoria contimporană a Sărbiei, pe care-lu reamintescū aceste vorbe ale fostului rege sărbescū. La 23 Octombrie 1882, văduva colonelului Marcovicū, care fusese condamnată la mörte de tribunalulu militarū și executatū cu patru ani mai înainte, trase două focuri de revolverū, înaintea portalului catedralei din Belgradū, asupra regelui Milanu fără alu nemi. Elena Marcovicū, fusese căsătorită întâi cu unu medicū din Neoplanta, anume Andreievici. Eșecutarea bărbatulu ei alu doilea, a cărui vină nu fusese dovedită tocmai cu tōtă siguranța, încercase în zadarū s'o împedec prin rugări adresate regelui Milanu. Se poveste p'atunci, că în disperarea sa adresase bărbatulu ei o depeșă, care însă îi fusese înapoiată peste câte-va ceasuri cu observarea: „Adresantul e deja îngropatū.“

Atentatul d-nei Elena Marcovicū, de și după tōte aparențele unu actū de răsunare personală, a avut urmări politice. Poziția ministerului Prioclanatū-Garașaninū fū sdruncinată, elū își dete dimisia, rămase însă, după o criză de două săptămāni la postū, de și d. Ristici socotea deja că-i venise vremea și radicalii chiar începuseră a se apropia de rege. În Belgradū s'au făcutū mai multe areștări, printre cari acea a văduvei

Elena Knicaninū, care se zicea a fi complicea principală a atentatului.

Peste cât-va timpū s'a vestitū din Belgradū, că d-na Knicanin „murise fără veste“ în închisōrea preventivă și peste câte-va luni se sfirși și d-na Marcovicū într'unu chiptu totū atât de grabnicū și de misteriosū în închisōrea dela Pozarevaț, unde fusese transportată după ce condamnarea la mörte fusese transformată în închisōre pe viețā. Tōtă lumea șoptea, că cele două femei au fostu omorite. Acestă bănuielă se preface în urma scrisorii regelui Milanu în siguranță. Mai nesigură, dăr destul de evidentă, e alusia ce face la făptuitorulu principalu alu acestorū omoruri, care n'ar fiatulu decatu d. Garașaninū. Singurul răspuns posibilū la întrebarea, ce interesū avea domnulu Garașaninū să facă să dispară cele două atentatōre, este o nouă acuzare ce i-se aducea, acuzare de complicitate cu ele.

D-lu Garașanin a'ă trăgānatū multū și a răspunsū regelui Milanu prin'to scrisore, care a produsū cea mai mare senzațiune și consternare pretutindenī. Exministrulū nu i-a rēmasū nimicu datorū ex-regelui. Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. Bānuiala ce a ridicat'o Milanu în contra lui Garașanin, acestu din urmă a aruncat'o asupra regelui. D-lu Garașanin în scrisōrea sa catră *Contele de Tucova* (regele Milanu) zice cam următorile:

„Domnule! Eu nu voiescū a vē da sfaturū de bunăcuviință; dela unu conte s'ar pretinde mai multă cunoștință a regulorū buneicuvinițe, ca cum aș doveditū în ultima D-vōstrē lucrare literarā. Renuņū a Vē da sfaturū bune, din contra credū necesarū a Vē scōte din'to erōre, în care pare că atī cădūtu cu intențiune. Pārerea ce o ai d-ta asupra mea imy este indiferenta. Decī dăr nu meritā a mai vorbi asupra ei, cu atātū mai multū, că nu obicnuescū a mē folosi de espresiuņi din bogatulū D-vōstrē dicționarū, cari stau departe de educațiunea mea. Totuși cu acestā ocaziune trebuesă îndreptezū unā din falsele D-tale aserțiunii, care ar putē să vē lovēcā în fațā cu tōtā puterea! Adevēratū este că *Elena Knicanin* a fostū într'o diminētā aflatā spānduratā în Belgradū și mai tardū a fostū găsitā sugrumatā și *Elena Marcovicū*.

După acestă Garașanin aratā, că toți cei implicați în cunoscutul atentatū, au fostu predați directu judecatoriilor ordinare. Cei areștați în acestā causā, au fostu internați în fortărețā din Belgradū și păziți de gendarmeriā, care stā sub ordinile sale.

În acestū intervalū — zice — nu li-s'a întâmplatū nimicu celorū internați. Scurtū timpū după acestā la ordinul regelui, gendarmeria a fostū înlocuitā cu

armată activă, asupra căreia eu nu mai dispuneam și nici că mai puteam dispune. Este adevēratū, că Elena Marcovicū după ce a fostū condamnatā la mörte și prin grația regelui redusā pedēpsa la 20 de ani de închisōre, a fostū găsitā mōrtā în închisōrea dela Pozarevaț, care cădea afarā din marginile puterei mele ministeriale; de asemenea este adevēratū că și Elena Knicanin a fostū găsitā într'o bună diminētā spānduratā în fortărețā din Belgradū, pe când era cercetarea în curgere și stāndū sub pazā militarā, ăr eu în acestū timpū mē aflamū în concediu departe în afarā de Sărbia, în sudul Franciei.

De altmintealea vei admite și D-ta, că pentru eșecutarea āstorfeliu de monstruositatē, se recere o mai mare putere, ca aceea a unui ministru.

Ca să nu credeți că voiescū să respingū orī-ce răspundere din parte-mī, iau și eu o parte a răspunderei și într'adevărū mē privesce marea vină, că am fostū destulū de simplu să credū în sinucideri și că am neglijatū de a urmări mai cu atențiune pe predecesorulū lui „Jack“ spintecătorulū. D-ta Domnule însă, încă vei trebui să iai o parte a responsabilității, fiindā-că până astāți ai tăcutū asupra acestei āfaceri. Decā ai fi vorbitū la timpū, atunci Suveranulū din acelu timpū alu Sărbiei, nu ar fi ajunsū în neplăcutā pozițiā de a mē chiāmā unu anū mai în urmă ca ministru-șef, pe ministrulū de justițiā din acelu timpū ca șef de departe alu Curții de casațiune și pe acelu membru alu curții de casațiune, care conducea cercetarea respectivā, mai tardū de două-ori ca ministru alu justiției în cabinetū.

Înceiandū Garașanin zice: Nu voiescū a mai continua corespondențe cu D-ta; ba trebuie să-ți spunū, că-ți interdiciū chiar acestā, căci deși amintescū în scrisōrea d-tale, că este ultimulū D-tale cuvētū, totuși — deōrece sciū prea bine ce pondū trebuie să punū pe parola D-tale, de care te usezi după trebuință — credū acestā amintire ca absolutū necesarā.“

După cum se anunță din Belgradū, în urma acestei scrisori Garașanin va fi datū în judecată, decā — și ceea-ce este probabilū — Scupștina va aproba ridicarea imunității cerutā de procuratura din Belgradū.

Ilegalități, despoziări și volnicii.

Din Cămpul, 8 Martie n. 1891.

Ziarele unguresci din Clușiu și după ele și cele din Pesta publicaseră mai zilele trecute o notiță forțe tendențiosă în privința agitațiunii locuitorilor romāni din comuna Săbadū în contra primarului jidanū de acolo. Stimata Redacțiune a „Gazetei Trans.“ încă a re-

oști tineri din Moldavia și România nu se adăposteau la Musele Parisului și încă c'unu dorū fierbinte, și de multe-ori c'unu entusiasmū pré esageratū admirau Parisul și Franța, de unde cânteculū:

„Parisū dulce, orașū de viețā,
„Numai în tine e de trăitū,
„Numai în tine este dulcețā,
„Când suntū parale de chieluitū.
„Decā în tine, avut' a parte
„Sē șed'unū tinērū măcarū doi ani,
„Moldova-i pare pustietate,
„Și Moldoveniū — Orangutanū.“

Abia după-ce și Moldova avu omenii și talentele sale, acestū entusiasmū s'a mai domolitū. Când Simionū Bărnățiu și preda studiile la Iași, într'unū modū atātū de laudatū mulți boieri mai încetereseră a-și trimite fii lorū la Parisū...

Elementulū latinū din Orientul Europei, deși este împărțitū între mai multe dominațiuni totuși este unitū ca rassă cu aceeași limbă și sēmțământū. Germanulū Arndt întrebāndu-se, care este patria germană și răspunde: „Das deutsche Land ist die deutsche Sprache!“ Sēu Romanulū anticū, zice, că totū acolo unde Romanulū învinge și și impune

limba și năvaurile sale, totū acolo este patria romanū „Romanus ubicumque vincit, eo habitat!“... Așa dēră avemū două granițe de patriā, granița politică și granița culturală sēu de rassă... Granița sēu limitea de rassă, este cea mai puternicā, de ore-ce ea este naturală, ea nu se pōte nimicu nic-odatā sēu numai cu perirea tuturorū individiilorū, ce-o compunū — Suntū popōre în Europa, cari se nisuescū a ridica prestigiulū acestorū raporturi naturale de rassă, chiar și Iudei, a cărōrū „alianță israelită“ nu va să dīgā altceva. Așa suntū în astā privință Germanii, cari se interesēzā de totū sufletulū germanū, ori în ce locū s'ar afla; așa Slavii, așa Greoi etc.

Elementulū românū, ca o rassă mare, ca o națiune compactă, cu trecutū și viitorū, nu pōte să nu urmeze acestei regule a naturi. Multe națiuni nu suntū tōte la unū locū și încă națiuni puternice, ca d. es. Germanii, dēr totuși pentru aceea au uele puncte, unele referințe, în cari pururea suntū la unū locū, și acelea suntū interesele și viețā de desvoltare culturală.

Estū modū, „societatea academică romānă“, Academia romānă de ađi la întemeierea ei, a întrunitū literați din întregū elementulū nostru, din tōte țerile locuite de romāni. Și'n privința literaturii și a culturii Romāniū suntū la unū locū, — ei suntū grupați pe unū și același tērēmū de activitate solidară pentru propășirea binelui culturalū alu poporului romānū.

Altcum Romāniū toți se iubescū între sine, ei s'ajutā reciprocū ca frații de-o mamă. Vedemū și scimū cu toții, cum țerile dela Dunăre, din timpurile cele mai de de multū, și-au deschisū brațele pentru Romāniū din Ardealū și Banatū. Unū George Lazarū, unū Bosinca, unū Fabianū,... unū Maioreșcu, Laurianū, Ilarianū, Bărnățū, totū fii ai Romāniilor de dincōce, totū capete luminate, ne putēndū trăi în țera lorū natală — au trecutū munții și trecēndu-i au aflatū dincolo bunā primire. Dēr și ei au răsplătū acestā primire: cu geniulū și talentulū lorū au deșteptatū și luminatū pe frații lorū, cari în semnū de recunoștință pe mulți i-au pusū în cele mai înalte

oficii ale statului.

În anii mai recentī, acestā trecere a Romāniilor ardeleni din colo, peste munți în urma împrejurārilor tōrte grele și vitrege, politice și economice dela noi. a fostū și este forțe mare. Mulți, forțe mulți au trecutū dincolo, — pōte n'amū greși, cândū amū îndrāsni a zice, că Flōrea Ardealului — e dusa ađi în România.

Atātū de buni suntū dēră frații noștri din România, ei ne cuprindū, ei ne îmbrățășēzā și ne dau pāne ca să nu perimū. Ei facū acestā amēsuralū preceptului Dūmneșcescū și amēsuralū preceptului naționalū care zice: „Iubescū pe totū omulū, chiar și pe apusulū Evreu... însă āntēiu și mai înainte de toți pe fii națiunii tale.

...„Iubescū pe de-aprōpele tēu ca pe [tine însuși]!
„Iubescū-ți națiunea și religiunea mai [multū ca pe tine însuși]!
„Fă acestā și vei fi viu!..
S. P. Simonū.

produsă acea notiță în Nr. 36 dela 27 Februarie c., însoțindu-o cu niște observări prea drepte și nimerite.

Fiind-că cunoscut starea lucrului, sîm ținu de datorință, pentru orientarea publicului cetitorilor, a da următoarele deslușiri:

Mai întai de tôte observu, că e cu totul ridiculă învinovățirea, ce o facu foile unguresci locuitorilor români din Săbadu, din causă că aceștia nu vorbescu unguresce, „deși se află în vecinătatea Murășu-Oșorheiului, care e capitala Săcilor”. Acastă „patriotică” învinovățire, dîc, e cu totul nelogică și de risu, deorece „Capitala Săcilor”, sêu Murășu-Oșorheiul, e predominant de Jidan și este așa dîcîndu alu Jidanilor, prin urmare celu multu, decă ar pute foile unguresci se învinovățesca pe locuitorii români din apropierea acestei „Capitale” pentru-că nu sci u jidovesce, nici de cum îns n'are sensu învinovățirea, că nu sci unguresce.

Sē revinî îns la meritul lucrului. Comuna Săbadu este o comună mare și curat romănescă, ea numără peste 300 de fumuri, locuitorii sunt în stare bună materială, sirguincioși, onestî, muncitori, între ei beutura de vinarsu nu e lătită, au locuințe frumoșe, au o biserică frumoșă, care l'a costat pe popor peste 20,000 fl.

În comună nu sunt decăt doi proprietari, anume Baldaci, ungușu, și d-lu protopopu român Vasiliu Hossu, ambii cu locuința în Tergu-Mureșului, sêu Murășu-Oșorhei; Unguru are 170 jugere cu păduricu totu, ér d-lu protopop Hossu are 87 jugere, cari sunt date în arendă jupănilui primaru Izsak Samuel pentru 800 florini la anu. Va se dîcă nici unul din aceștia nu se pote numi proprietar mare, ér hotarul comunei e cam de 1890 jugere, locu productiv și bine lucratu.

Românii din Săbadu ar pute fi de modelu în privința agriculturii la multe comune sėciuesci; ei se ocupă și cu economia de vite frumoșe, bamul și cu meseriile.

Unu asemenea popor brav ar merita încurajare și tractare câtu mai demnă; în locu de acăsta îns, organele stăpânirii unguresci l'au luat la ochi și cu pași grabnici urgiteză ruina lui.

Înainte de asta cu 3 ani, vestitul solgăbiru Dozsa Endre, care acum „fericesce” cerculu Tecei, absolutu cu forța a pus primaru în acăstă comună romănescă pe jidanul Izsak Samuel, care atunci era și arendatoru de regale. Pe jupănilu Izsak nimenea din comună nu l'a voit, în contra impuneri lui ca primaru Români au protestat și au înaintat recursu, dér nimenea pe jupănilu Izsak nu l'a olințit din postulu sê; elu a suptu comuna 3 ani de dîle, ér cei ce au înaintat recursu în contra lui au fostu pedepsit cu câte 2 fl. 50 cr. pentru timbre, și pe lângă acăsta Jidovulu îi acusa pentru „complot” și a fostu pedepsit flă-care cu câte 50 fl., interdîcîndu li se dreptulu de a se mai aduna 3—4 la oaltă.

Cu 3 ani mai târziu, în ziua de 3 Ianuarie a. c., avendă a se sėvirși o nouă alegere de primaru, solgăbirulu celu nou eși ér la fața locului, la Săbadu, unde se presentă la casa jupănilui Izsak împreună cu notarul, care încă este jidom, și cu unu Unguru din comuna vecină Cevașu, pe care solgăbirulu îl delegă ca președinte alu alegerei.

Audîndu poporul despre acăsta, în câteva minute toți locuitorii se adună, împreună cu preotulu lor, la loculu de alegere pentru ca sē-și alegă primaru amăsurat dreptulu și dorințelor lor.

Vedîndu solgăbirulu și Jidanii, că locuitorii se interesăză atāt de multu și sunt atāt de solidari, începă sē face sfaturi mari și sē nascocescă planulu după care sē potă mai cu sucesu asigura rēmănera lui Izsak în postulu sêu de primaru, în potriva voinței unanime a poporului.

Trei ore s'au stătit „domni” în

casă, la căldură, în timp ce pe popor l'au ținut afară în frig. În fine ușa se deschide, președintele alegerei se presentă înainte poporului și-i propune acăstă 3 candidați, între cari în primul locu pe Izsak. Români ceru sē se procedă la votu, dér în acelu momentu se ridică solgăbirulu și declară, că au trecut 5 minute, alegerea nu s'a făcutu, prin urmare elu în „puterea legii” dîc și vestesce pe Izsak ca primaru alu sțului. L'a jurat momentan; tôte protestările și svircolirile poporului romănu au rēmăsu zadarnice, ba solgăbirulu a eșit în coridoru și de aci a început a insulta pe toți Români, făcîndu-i „prost” „cu pėru lungu și minte scurtă” etc. Se înțelege, limba de înjurătură a fostu cea maghiară, pentru-că funcționarii își țin de cea mai mare desonore a grăi vre-unu cuvēntu în limba romănescă și în ori-ce afacere ei îndrumă pe țaranulu romănu ca sē mērgă sē învețe mai înțaiu limba statului, și numai după aceea sē „cuteze” a se apropie de „Măriile lor.”

Acesta este istoricul poreclitei alegeri de primaru comunalu în comuna romănescă Săbadu, ai cărei bravi locuitori, prin reclamarea dreptului și prin protestările lor energice au atras asupra-și dușmănia și prigonirile cetei șovinistilor și în specialu ale pressei jidano-maghiare, care cu atăta turbare agitēză contra lor.

Precum se întēplă în Săbadu, așa se întēplă și în celelalte comune romănesce. Solgăbirulu Dr. Molnar pune cu forța primaru ungușu, ér unde nu are Unguri, pune Jidanii. Așa este în comunele romănesce Băla, Pogăcua ș. a.

Șovinismulu celu mai murdaru grăsează începîndu dela păturile de sus pînă jos. Funcționarii infocați, pentru tôte nimicurile dictēză pedepse în bani și arestū, și astfel ruineză materialicesce multe familii. Protestările și recursese nu se bagă în sēmă de locu. Din tôte funcționarii Români sunt datu afară sub preteste de nimic. Amu ajunsu acolo, că chiar și la drumurile de țera păzitorii sunt totu Unguri și Sėci importati scie cine de pe unde. La calea feratā M.-Ludoșu-Bistrița nici unu bacteru (cantonieru) nu e de Romănu, ci numai Jidan și Unguri, cari nu sciu nici o vorbă romănescă, și cari sub pretextulu celor mai neînsemnate prevaricațiuni folosescu tôte ocașiunile pentru a storce dela poporul romănu sdrobitore amende în bani. Pentru clădirea acestei căi ferate au contribuit 94 de comune romănesce peste unu milionu de florenți, au contribuit— pentru ca sē dea pâne la Unguri și la Jidanii!

Mare nedreptate se face Romănilor mai alesu prin o ordinațiune secretă a ministrului de justițiā Szilagyi, care a datu poruncă, ca prețul din regale, ce li-se cuvine foștilor jobagi, sē se destineze pentru întemeierea de fonduri comunale „scopuri culturale”, cari de sigur vor fi întrebunțate spre scopuri esclusiv unguresci. În comitatulu Clușului, afară de nobili, nici într-o comună nu li-s'a datu foștilor jobagi competența lor din regale, ci s'au destinat pentru scopuri comunale. Totu asemenea s'a întēplat și în comitatulu Murășu-Turda, afară de puține excepțiuni. Prin acăsta massa poporului a perdut miliōne. Tôte aceste nedreptăți se facu cu scopu și precalculare, pentru ca sē aibă fonduri peste care sē potă dispune spre a duce în deplinire maghiarisarea.

În cursulu istoriei multe nedreptăți și asupri a suferit poporul romănu din acăstă țera, dér atăta bătăli de jocu, ca astăzi, pote că nici-odată nu. Guvernulu mănă n mână cu cele mai corupte elemente ale societății lucrēză întru ruina poporului bășinașu, fără a și da sēma de urmări. Ei par că și-au dîsu După noi vie potopolu!

Literatură.

România musicală, revistă literară-musicală, sub direcțiunea unui comitetu. Apare de două-ori pe lună. Anul I. Nr. 24. Cuprinsulu: Cătră cetitori. — Înca unu cuvēntu. — Pianistulu Emilu Sauer-Indian. — Fata mamei Angot, istoricul piesei. — Opera Faust. — De peste Carpați. — Arta d'a dirigia. — Din Gazetele străine. — Efemeride musicale. — Concertulu Otto Teutsch. — Una alta.

Abonamentu pe unu anu 12 lei, pe $\frac{1}{2}$ anu 7 lei. Bucuresci, strada Bradului Nr. 3.

„Alexandri”, revistă pentru științe, literă și arte. Anul I Nr. 2. Sumaru: Anotimpurile, Demetru Simionescu. — Singurate (poesiă), Sc. Orăscu. — Din foile unui romanu, N. D. Georgeanu. — Nașu țiganului (anecdota populară) V. Pantazzi. Basmu cu Măciuchița, Dumitru Stănescu. — În urma trenului (poesiă), Sc. Orăscu. — Dela balu (novelă), D. Șorea.

Redacțiunea și Administrațiua: Bucuresci „Hotel de France”. Abonamentulu: Pe unu anu edițiua de lecusu 20 lei, edițiua ordinară 12 lei.

TELEGRAMEME „GAZ. TRANS.”
(Serviciulu biroului de cosp. din Pesta)

Arad, 13 Martie. Înainte de amedî ținură 200*) Români aradani în urma convocării agitatorului Popa, adunare. Dr. Popa arătă în discursulu sêu introducătoru, că scopulu adunării este, ca Români să ia pozițiune în contra proiectului de lege pentru asilele de copii, deorece guvernulu ungurescu vrea să înființeze asilurile hotăritu în contra limbei materne a copiilor Români și adecă astfel, că cu tōtă sēcăria mare a comunelor, aceste voru avē sē sustinā asiluri și îngrijitoare de copii din banii lor. Guvernulu ungurescu voesce să răpescă pe copilulu romănu dela sinulu mamei sale, ca sē-și însuşescă limba maghiară pînă la etatea de 7 ani. Romăni trăsescu de multe veacuri în acăstă patriă, au datini și obiceiuri naționale, caracteru naționalu, pe cari și le-au păstrat și voru sē și le păstreze și în viitoru. Guvernulu nu voesce numai sē despoe pe copilulu romănu de limba sa maternă, ci și de modululu naturalu de cugetare, deorece învățatorulu nu e în stare sē-lu învețe ceea ce trebuie sē învețe în viațā dela părinți. Cătū pentru trecutū, s'ar mai pute ierta faptele națiunei maghiare, dér adū nu-i mai putemu îngădui, limba maternă romăną voim sē ne-o apărămū (aplauso prelungite, strigăte de „sē trăiescā”) Declară apoi sēdiua de deschisă. Mai vorbiră protopopii Popovici dela Șiria și Gurbanu dela Buteni, avocatulu Velici dela Chișineu și preotnul Sturza. În fine a decisu adunarea a adresa cătră guvern și ministru de instrucțiune o reprezentățiune în contra puneri în aplicare a proiectului de lege. După acăsta s'a alesu o deputățiune, care sē mērgă la episcopulu Meșianu spre a-i face o manifestațiune onorifică. Deorece Episcopulu nu era acasă, a primitu secretarul Papp deputățiunea, i-a mulțamitū, că cu acăstă ocașiune n'au uitatū de Episcopu, care a datu espreșiune nusuințelorū națiunei romăne și în camera magnaților.

Sibiu, 13 Martie. 42 dame romăne de aici în calitatea lor ca mame și ca creștine, au adresatū la Budapesta telegrame de mulțămire Archiepiscopilor romăni Miron Romanu, Vancea, precum și Episcopilor Meșianu și Mihalyi pentru atitudinea lor în Camera magnaților, cu ocașiunea desba-

terei asupra proiectului de lege pentru asilele de copii.

Berlin, 13 Martie. Ministrulu de culte Gossler, la cererea sa proprie, a fost demisionatū. Contele Zedlitz Trutzschler a fost numitū ministru de culte. „Curierulu din Hanovera”, érășî răspândește scirea despre retragerea lui Caprivi adăugîndū, că urmașulu sêu va fi Miquel.

Friedrichsruhe, 13 Martie. Generalulu Waldersee a sositū aici și a vizitatū pe Bismarck. A plecatū la 9 ore sēra.

Roma, 13 Martie. Starea principelui Napoleonu, adăugîndu-se și o bolă de intestine este îngrijitoare.

Belgrad, 13 Martie. Foștul ministru-președinte Pirocianac, a scrisu de asemenea lui Milanu o epistolă violentă.

Dunaföldvar, 13 Martie. Apa cresce repede. Situațiunea e critică în Dunagyháza și se dîc, că ar fi și esundatū apa.

Cașovia, 13 Martie. Rîulu Hernad s'a umflatū mai tare. După prânzu au fostu trimiși militarii la Te-rebes, deorece poporațiunea de acolo refusă de a lucra la zăgazuri.

DIVERSE.

Bucătăria Sultanului. O francesă, care a instruit mai multu timpu damele haremului în limba francesă, desorie în modulu următoru bucătăria Sultanului. Budgetulu bucătării Sultanului se ridică la suma de 1 milionu de franci, trebuie însă a se lua în considerare, că încă unu vechiu proverb turcescu dîc, că din fărimiturile ce cadu de pe mēsa Padisāhului se potū sătura pe 1500 de omeni. Obiceiulu turcescu nu cunoșce salonu de mănecare. Bucătării Sultanului cuprindū unu spațiu de 3000 metri pătrați și în elu sunt ocupați o armată întregă de slujbași Aici se află sute de Alchii (bucătaři), Iamacii (spălători), Tablăchiarii (servitori) și Sofadarii (arangiatori). Măncările favorite ale Sultanului sunt: Tasekebap (carne friptă în tigae), Cizekebap (carne friptă în frigare), Cuzudob-masa (friptură de berbecu); apoi legume, cari sunt aduse din tôte părțile impērației; Asmakablic (unu felu de dovlețu) și o mulțime de creme, sorbete și alte dulceturi. Decă nu este vre-unu prânzu oficialu, Sultanulu mănecă totu-dēuna singuru la o masă de argintu. Indatā ce elu dă ordinu pentru aducerea prânzului, întēiulu bucătařu aduce acăstă mēsă și după elu urmēzā cu mare procesiune servitorii cu bucatele, cari tôte i-se aduc de-odată Sultanului și din cari gustă aci diut'runa aci dintr'alta. Farfuriile cu bucate sunt aduse sigilate din bucătăriă, care dispozițiune a fostu luată de Osman Pașā, erolul dela Plevna.

O curioasă statistică. Doctorulu Liebermann din Leipzig a făcutu o curioasă statistică religioasă. Elu a număratu divinitățile ce au fost adorare în Europa de la Greci și Romani pînă în zilele nostre. Șeți câte a găsitū? Mai bine de șese mii!

Religiuni istorice. Unu jurnalistu de la Boston a descoperitū într'unu magazinu de antichități din acestū orașu, unu bastonū ce se daduse lui Benjamin Franklin, când a fostu în Franța, și o pendulă, care aparținuse lui Ludovicu Filipu pe când era profesoru la o școlă din Boston.

Cununiă. D-lu Andreiu Bogdanu, teologu abs. alu diecesei gr. cat. a Orășii mari, s'a cununatū la 5 Martie n. cu d-ra Maria Chereji din Portelecu.

Proprietaru:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactoru responsabilu interimalu:
Gregoriu Maioru.

*) Măi! măi! Multu s'au impuținatū pe drumu dela Arad pînă la biroulu telegraficu din Pesta. Red.

Cursul pieteii Braşovului.

Table with exchange rates for various currencies and goods in Braşov, including Banconote româneşti, Argintiu românesc, and Ruble ruseşti.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates from the Vienna stock exchange, including Renta de aur, Renta de hârtie, and Imprumutul căilor ferate.

Table with various financial and market data, including Amortisarea datoriei, Bonuri rurale, and Imprumutul cu premiul unguresc.

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Hungary: Pe trei luni (3 fl.), Pe şese luni (6 fl.), Pe un an (12 fl.).

Pentru România şi străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni (10 fr.), Pe şese luni (20 fr.), Pe un an (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing Sunday subscription rates for Austro-Hungary: Pe an (2 fl.), Pe şese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România şi străinătate:

Table showing Sunday subscription rates for Romania and abroad: Pe an (8 franci), Pe şese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate poştale.

Domnii, cari se vor abona din nou, se binevoiesc a scrie adresa lămurită şi a arăta şi poştă ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Avisul d-loru abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumeraţiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal şi numerii de pe faşia sub care au primitu şiarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămurită şi să arate şi poştă ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonaţi, că mai avem din anii trecuţi numerii pentru completarea colecţiunilor „Gazetei“, precum şi câteva întregi colecţiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administraţiune în casu de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (e.g., Budapest-Predeal, B. Pesta-Aradu-Teiuş) and train times. Includes sub-sections for various lines and stations.